

Wpływ Europejskiej Agendy Cyfrowej na zmiany w uregulowaniach prawnych

dr Anna Górczyńska
Katedra Europejskiego Prawa Gospodarczego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Łódzki

1. Wprowadzenie

Przedmiotem rozważań niniejszego opracowania jest Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejska Agenda Cyfrowa. [1]

Komunikaty Komisji, obok zaleceń i opinii należą do tzw. miękkich źródeł prawa europejskiego i nie posiadają mocy wiążącej. Niemniej jednak Komisja stosunkowo często posługuje się tym instrumentem w celu wskazania swojego stanowiska w dziedzinach, które uważa za szczególnie istotne dla funkcjonowania Wspólnego Rynku. To właśnie pojęcie Wspólnego Rynku jest najważniejszym fundamentem Unii Europejskiej, na który składają się zarówno podstawowe swobody, jak również polityki wspólnotowe.

2. Założenia Europejskiej Agendy Cyfrowej

Celem realizacji założeń Europejskiej Agendy Cyfrowej jest wzrost korzyści ekonomicznych i społecznych wynikających z jednolitego rynku cyfrowego w oparciu o szybki i bardzo szybki internet oraz interoperacyjne aplikacje. Tak określony cel odwołuje się do nowej w prawie europejskim kategorii jednolitego rynku cyfrowego. Europejska Agenda Cyfrowa jest w rzeczywistości terminarzem działań Komisji planowanych w kilkuletniej perspektywie, które mają na celu realizację idei zrównoważonego rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Unii Europejskiej. Ponadto jest jednym z istotnych elementów strategii Europa 2020 [2], gdyż zadaniem Europejskiej Agendy Cyfrowej jest określenie roli technologii informacyjno-komunikacyjnych dla osiągnięcia celów najbardziej kompleksowej strategii rozwoju Unii Europejskiej jaką jest Europa 2020.

Przyjmuje się, że sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych stanowi 5% PKB UE, a jego wartość szacuje się na 660 mld euro rocznie. Z internetu korzysta w Unii Europejskiej dziennie ponad 250 mln ludzi, a prawie wszyscy posiadają telefony komórkowe. [3]

Komunikat Komisji dokonuje identyfikacji najważniejszych problemów związanych z wdrażaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, którymi są: podzielony rynek cyfrowy, brak interoperacyjności, wzrost cyberprzestępczości i ryzyko związane z niskim poziomem zaufania do sieci, brak inwestycji w sieci, niewystarczające nakłady na badania i innowacje, brak umiejętności wykorzystywania technologii cyfrowych oraz niewykorzystanie możliwości technologii informacyjno-komunikacyjnych do realizacji celów społecznych.

Oceniając aktualny stan prawny należy zauważyć, iż pomimo liberalizacji sektora telekomunikacyjnego, zagadnienia związane z jednolitym rynkiem cyfrowym stanowią część jednolitego rynku telekomunikacyjnego nie są przedmiotem kompleksowej regulacji prawnej. W celu stworzenia systemu uregulowań prawnych wspierających rozwój technologii cyfrowych podejmowane są różnorodne inicjatywy legislacyjne.

Szczególnie istotne znaczenie posiadają unijne regulacje dotyczące ułatwień dla płatności elektronicznych i fakturowania, zawierania umów w drodze elektronicznej i ochrony konsumentów.

W prawie Unii Europejskiej brak jest zharmonizowanych regulacji prawnych dotyczących interoperacyjności systemów. Nie obowiązują wspólne normy ani też zharmonizowane standardy w zakresie opisu przedmiotu zamówienia, które ułatwiałyby sprawne funkcjonowanie usług i urządzeń cyfrowych. Warunkiem realizacji założeń Agendy Cyfrowej jest niewątpliwie interoperacyjność rozwiązań, funkcjonująca w oparciu o wspólne normy i otwarte platformy.

Cyberprzestępczość jest nowym rodzajem przestępczości, który niewątpliwie utrudnia rozwój społeczeństwa informacyjnego. Muszą więc zostać stworzone uregulowania prawne odnoszące się do ochrony różnorodnych europejskich i krajowych systemów teleinformatycznych, ale także danych osobowych instytucji publicznych i osób prywatnych.

W celu realizacji założeń agendy niezbędne są dalsze inwestycje finansowe w celu upowszechniania szerokopasmowego internetu i zwiększania szybkości połączeń. Bardzo szybkie sieci internetowe są wszak niezbędnym elementem gospodarki przyszłości. W tym celu agenda postuluje współpracę w formie partnerstwa publiczno-prywatnego, a więc długoterminowe umowy o współpracy pomiędzy podmiotem publicznym a podmiotem prywatnym w celu realizacji wspólnej długoterminowej inwestycji.

Koniecznym jest również wzrost nakładów na badania naukowe w dziedzinie nowych technologii oraz stworzenie ram prawnych ułatwiających dostęp cyfrowych małych i średnich przedsiębiorstw do funduszy unijnych na badania, tworzenie wspólnej infrastruktury badawczej oraz rozwój norm i otwartych platform dla nowych aplikacji i usług.

Wykorzystanie potencjału technologii informacyjno-komunikacyjnych posiada również wartość dodaną w postaci np. wzrostu skuteczności usług użyteczności publicznej, opieki zdrowotnej, opieki nad osobami starszymi, integracji niepełnosprawnych czy też cyfryzacji europejskiego dziedzictwa kulturowego.

3. Zakres działań Europejskiej Agendy Cyfrowej

W związku ze zdiagnozowanymi powyżej problemami Europejska Agenda Cyfrowa koncentruje swe działania wokół siedmiu podstawowych obszarów tematycznych. Stąd określana jest jako inicjatywa horyzontalna obejmująca trzy obszary wzrostu określone w strategii Europa 2020. Realizacja agendy wymaga ścisłej współpracy państw członkowskich zarówno na poziomie prawa unijnego, jak również krajowych regulacji prawnych, a nawet szczegółowych praktycznych rozwiązań na szczeblu regionalnym. Stąd również na samorządzie terytorialnym w Polsce ciąży obowiązek podejmowania działań mających na celu wdrażanie postanowień Europejskiej Agendy Cyfrowej.

Obszary działań Agendy Cyfrowej koncentrują się na następujących formach aktywności:

3.1 Dynamiczny jednolity rynek cyfrowy

Rozwijający się rynek cyfrowy wymusza zwiększenie dostępności do europejskich usług telekomunikacyjnych, a także usług globalnych i treści internetowych. Zostały wprowadzone podstawy prawne w zakresie regulacji handlu elektronicznego, faktur elektronicznych, podpisów elektronicznych, jednakże różny jest zakres i metody implementacji tych rozwiązań do krajowych porządków prawnych. Należy także zauważyć, że idea stworzenia jednolitego rynku usług telekomunikacyjnych nadal nie została w pełni zrealizowana.

Agenda Cyfrowa postuluje również wprowadzenie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i jego przejrzystość. W tym celu zasadnym byłoby wprowadzenie transgranicznego i ogólnoeuropejskiego systemu licencjonowania w sektorze audiowizualnym. Służyć temu celowi mają odpowiednie akty prawne np. dotyczące zbiorowego zarządzania prawami autorskimi czy dyrektywa dotycząca utworów osieroconych. [4]

Koniecznym jest także dalsze praktyczne udostępnianie informacji sektora publicznego, które podlega już prawnym regulacjom UE [5] lecz niezbędne jest dokonanie przeglądu obowiązujących regulacji prawnych w kontekście ich zakresu i zasad pobierania opłat za dostęp i korzystanie.

Równolegle niezbędnym jest doprecyzowanie środków służących wzmocnieniu ochrony przed stałym naruszaniem praw własności intelektualnej w otoczeniu internetowym (z uwzględnieniem regulacji dotyczących telekomunikacji oraz ochrony danych osobowych i prywatności).

Regulacje prawne powinny również ułatwiać dokonywanie transakcji internetowych. Nadal istnieje bowiem wiele barier w realizacji handlu elektronicznego. [6] Nie zostały jeszcze zakończone prace nad Jednolitym Europejskim Obszarem Płatniczym (SEPA), który ma na celu utworzenie bezpiecznych i skutecznych metod płatności w ramach zintegrowanego rynku płatności. W plan ten wpisują się również regulacje dotyczące elektronicznego fakturowania. Kolejnym ważnym elementem jest wdrożenie dyrektywy w prawie pieniądza elektronicznego [7] oraz dokonanie przeglądu dyrektywy w sprawie podpisów elektronicznych w celu transgranicznego uznawania i interoperacyjności bezpiecznych systemów e-uwierzytelniania. Stąd konieczne jest dokonanie oceny dyrektywy o handlu elektronicznym w kontekście jej wpływu na rynki internetowe i zbadania rzeczywistej efektywności.

Agenda zakłada, że do 2015 r. 50 % ludności UE będzie dokonywać zakupów przez internet, w tym 20 % będzie dokonywać zakupów transgranicznych, a 33% przedsiębiorstw będzie dokonywać transakcji kupna-sprzedaży w sieci.

Zadaniem państw członkowskich jest szybkie i spójne wdrożenie dyrektyw wspierających rynek cyfrowy czyli w szczególności dyrektyw o usługach, dyrektyw o nieuczciwych praktykach handlowych, ram prawnych dotyczących telekomunikacji oraz pilna i kompleksowa transpozycja dyrektywy o VAT [8] zapewniająca równe traktowanie faktur elektronicznych i papierowych.

Handel elektroniczny nie będzie się rozwijał, jeżeli nie zostanie zapewniona ochrona prawna konsumentom. Uregulowania prawne dotyczące minimalnych wymogów w informacji handlowej [9], dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych [10], dyrektywa dotycząca sprzedaży konsumentom usług na odległość [11] stanowią podstawę ochrony konsumentów w umowach zawieranych na odległość lecz wymagają pełnej implementacji do krajowych porządków prawnych. Europejska Agenda Cyfrowa postuluje więc przyjęcie nowej dyrektywy dotyczącej praw konsumentów, która ma być jednocześnie fundamentalnym uregulowaniem chroniącym transakcje internetowe. Postulat ten został już spełniony poprzez przyjęcie dyrektywy z 2011 r. w sprawie praw konsumentów [12], która ma ujednolicić przepisy o e-sprzedaży we wszystkich państwach członkowskich. Powinny one wejść w życie do 13 czerwca 2014 r. W Polsce wdrożenie dyrektywy nastąpi poprzez przyjęcie nowej ustawy o prawach konsumenta, która ma uchylić przepisy zawarte w ustawach o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. W efekcie nowelizacji przepisy definiujące konsumenta, terminów wydania przedmiotu sprzedaży, odpowiedzialności za jakość sprzedanej rzeczy znajdują się w przepisach Kodeksu Cywilnego. Nowa ustawa o prawach konsumenta będzie regulowała np. zasady i tryb zawierania umów na odległość i poza lokalem przedsiębiorstwa, obowiązki informacyjne przedsiębiorcy oraz prawo odstąpienia od umowy, które w myśl nowych regulacji będzie wynosić 14 dni w całej Unii Europejskiej (obecnie w Polsce okres ten wynosi 10 dni). Planuje się również opracowanie ogólnoeuropejskiego internetowego systemu rozstrzygania sporów dla elektronicznych transakcji handlowych.

3.2 Interoperacyjność i normy

W celu zapewnienia interoperacyjności urządzeń, aplikacji, baz danych, usług i sieci konieczne jest ciągle dostosowywanie norm prawnych do zmieniających się rynków technologicznych. Koniecznością jest więc dokonywanie ciągłego przeglądu europejskiej polityki normalizacyjnej, planowane we wcześniej przyjętych niewiążących aktach prawa wtórnego. [13] Normy te służyć potem będą np. zamówieniom publicznym czy też ochronie własności intelektualnej. W przypadku zamówień publicznych wspólne normy stosowane przy np. zakupie oprogramowania, sprzętu i usług informatycznych mają na celu wzrost konkurencyjności i uniknięcie naruszenia prawa przy sporządzaniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia. W celu realizacji podstawowych założeń interoperacyjności jest dążenie przez Komisję do przyjęcia europejskiej strategii inte-

roperacyjności i europejskich ram interoperacyjności w ramach programu specjalnie dedykowanego temu założeniu. [14] W rezultacie państwa członkowskie powinny do końca 2013 r. stosować ww. założenia na poziomie krajowym.

3.3 Zaufanie i bezpieczeństwo

Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych wiąże się z koniecznością zapewnienia ochrony danych osobowych. Nasilające się ataki cyberprzestępczości, a nawet tak powszechne rozsyłanie spamu powodują konieczność zapewnienia ochrony. Z tego powodu planuje się wdrożenie planu działania UE w zakresie ochrony krytycznej infrastruktury informatycznej [15] oraz tzw. programu sztokholmskiego [16] poprzez np. stworzenie sieci zespołów ds. reagowania kryzysowego w dziedzinie informatycznej. Muszą być więc podejmowane na szczeblu międzynarodowym zaplanowane działania dotyczące bezpieczeństwa informacji oraz walki z cyberprzestępczością, realizowane we współpracy z Europejską Agencją ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA).

Najnowsza strategia bezpieczeństwa cybernetycznego przyjęta przez Komisję w 2013 r. nosi nazwę „Otwarta, bezpieczna i chroniona cyberprzestrzeń” i wskazuje metody zapobiegania i ochrony przed cyberatakami. W trakcie procesu legislacyjnego jest nadal dyrektywa dotycząca sieci i informacji, która prezentuje założenia bezpiecznego otoczenia cyfrowego w całej UE.

3.4 Szybki i bardzo szybki dostęp do internetu

W strategii Europa 2020 zostało podkreślone znaczenie upowszechniania szerokopasmowego internetu dla promowania konkurencyjności i aktywizacji społeczeństwa. Celem strategii jest zapewnienie wszystkim Europejczykom do końca 2013 r. dostępu do szerokopasmowego internetu oraz zapewnienie, że do 2020 r. wszyscy będą mieli dostęp do internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s, a ponadto przynajmniej połowa europejskich gospodarstw domowych będzie miała dostęp do połączeń o przepustowości przekraczającej 100 Mb/s.

W założeniu strategii jest więc zagwarantowanie powszechnego dostępu do zarówno stacjonarnego, jak i bezprzewodowego internetu. Bezprzewodowy internet (naziemny i satelitarny) jest związany z dostępem do widma radiowego. Stąd postuluje się wzrost efektywności wykorzystania widma radiowego poprzez promowanie efektywnego zarządzania widmem przy jednoczesnym uwzględnieniu nadawania. Cel ten może być osiągnięty przez wprowadzenie obowiązku stosowania niektórych częstotliwości zwolnionych w ramach dywidendy cyfrowej dla bezprzewodowego internetu od określonej daty przez zapewnienie dodatkowej elastyczności (dzięki umożliwieniu handlu częstotliwościami). Dla rozwoju szerokopasmowego internetu powinny być wykorzystywane fundusze strukturalne UE oraz instrumenty finansowe Europejskiego Banku Inwestycyjnego w szczególności na terenach, gdzie nie ma komercyjnego uzasadnienia tego

typu inwestycji. Wsparcia wymaga nie tylko dostęp do internetu I generacji tj. poprzez miedzianą sieć telefoniczną i sieć telewizji kablowej, ale także II generacji tj. poprzez sieci światłowodowe. W celu zapewnienia realizacji ww. celów należy na poziomie państw członkowskich opracować krajowe plany dotyczące dostępu do szerokopasmowego internetu. Dla finansowania tego typu inwestycji należy wykorzystywać finansowanie publiczne zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi konkurencji i pomocy publicznej. Z tego powodu bardzo ważnym dla interpretacji zakresu możliwej do zastosowania pomocy publicznej są przyjęte w 2012 r. nowe wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące pomocy państwa w UE w odniesieniu do sektora sieci szerokopasmowych. [17]

3.5 Badania i innowacje

Dla zapewnienia rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych w Unii Europejskiej niezbędne jest inwestowanie w badania i rozwój. Nakłady finansowe na ten cel są jednakże niskie i rozproszone, a tempo wdrażania innowacji jest powolne. [18] W oparciu o przyjętą strategię pt. „Unia innowacji” [19] powinny zostać zwiększone nakłady na finansowanie badań i innowacji, które wynoszą obecnie jedynie ok. 5,5 mld euro rocznie i powinny być co najmniej podwojone. Postuluje się takie połączenie i ukierunkowanie inwestycji w UE, które zapewnią wzmocnienie infrastruktury elektro-nicznych, rozwój innowacyjnych klastrów oraz wykorzystanie chmur obliczeniowych dla potrzeb administracji i nauki. Założone cele powinny być osiągnięte zarówno przez wykorzystanie publicznych funduszy krajowych i unijnych, jak również poprzez wykorzystanie tzw. zamówień przedkomercyjnych [20] i partnerstw publiczno-prywatnych. [21]

3.6 Zwiększenie umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych i włączenia społecznego

Komisja zaleca zwiększenie liczby osób z wykształceniem w dziedzinie technologii informacyjnych i e-biznesu. W tym celu w nowym Rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 umiejętności i kompetencje w zakresie wykorzystywania technologii cyfrowych są traktowane priorytetowo. Równocześnie umiejętności te stają się elementem europejskich ram kwalifikacyjnych oraz EUROPASS. [22] Ponadto umiejętności cyfrowe stają się priorytetem w ramach „Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”. [23] Z tego powodu e-kształcenie powinno stać się głównym nurtem unowocześniania polityki edukacyjnej we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto umożliwi integrację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

3.7 Korzyści dla społeczeństwa UE związane z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi

Technologie informacyjno-komunikacyjne mogą odegrać bardzo ważną rolę w działaniach na rzecz ochrony środowiska i zmniejszania emisji gazów cieplarnianych, gdyż mogą zwiększać efektywność energetyczną budynków, sieci energetycznych czy systemów transportowych.

Ponadto mogą one spełnić bardzo ważną rolę w dziedzinie elektronicznych usług medycznych, jak również usług dla starzejącego się społeczeństwa UE. Dla osób starszych TIK mogą stać się bardzo istotne w związku z potencjalnym zwiększeniem zakresu pomocy społecznej.

Europejska Agenda Cyfrowa odnosi się również do wspierania realizacji na poziomie państw członkowskich różnorodnych usług e-administracji. Postuluje się więc wprowadzenie w całej UE wzajemnego uznawania elektronicznej identyfikacji elektronicznego uwierzytelniania. Wśród innych proponowanych działań można wymienić w szczególności wspieranie jednolitych transgranicznych usług administracji elektronicznej w ramach jednolitego rynku poprzez program na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) oraz program dotyczący rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych (ISA). Ważnym elementem realizacji idei e-administracji ma być wdrożenie w pełni elektronicznych zamówień publicznych do końca 2015 r.

Zgodnie z celami Agendy w 2015 r. już 50% obywateli ma korzystać z e-administracji (w szczególności przekazywać tą drogą formularze).

4. Podsumowanie

Reasumując należy stwierdzić, że Europejska Agenda Cyfrowa odgrywa znaczną rolę wyznaczając istotne kierunki harmonizacji uregulowań prawnych w Unii Europejskiej w celu stworzenia Jednolitego Rynku Cyfrowego. Unia Europejska dostrzegła bowiem znaczenie technologii informacyjnych dla tworzenia nowych miejsc pracy, wzrostu PKB oraz ożywienia gospodarczego.

Europejska Agenda Cyfrowa jest więc strategicznym dokumentem politycznym, którego realizacja oddziałuje na różnorodne dziedziny gospodarki, a co za tym idzie również na wiele aktów prawa unijnego i krajowego w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Jednocześnie należy zauważyć niedociągnięcia w tłumaczeniu tekstu strategii z angielskiego na język polski, które stwarzają pozory stworzenia nowych instytucji prawnych. Przykładowo w polskim tłumaczeniu Europejska Agenda Cyfrowa posługuje się nowym w polskim systemie prawa pojęciem „technologii informacyjno-komunikacyjnych” (ang. ICT), którego odpowiednikiem może być pojęcie „teleinformatyka”. Podobnie jest w przypadku pojęcia „usługi cyfrowe”, które w polskim systemie prawa posiadają normatywną definicję pod pojęciem „usług świadczonych drogą elektroniczną”[24].

Zgodnie opublikowaną w czerwcu 2013 r. „Tabelą wyników agendy cyfrowej”[25]

Europejczycy korzystają obecnie z podstawowych sieci i usług cyfrowych, ale nie wykorzystują w pełni możliwości nowych technologii z powodu problemów w europejskim sektorze telekomunikacji i na rynkach cyfrowych. Nadal nie został urzeczywistniony jednolity rynek telekomunikacji stąd postuluje się przyjęcie na poziomie Unii Europejskiej i wdrożenie w państwach członkowskich odpowiedniego pakietu przepisów. Szerokopasmowy internet jest dostępny niemal wszędzie w Europie, a 54% obywateli UE może korzystać z internetu o prędkości powyżej 30 Mb/s. Dostęp do internetu za pomocą przenośnych urządzeń kształtuje się na poziomie 36% użytkowników, a dostęp do internetu czwartej generacji (LTE) posiada 26% obywateli UE. Nadal problemem jest dostęp do bardzo szybkiego internetu (tylko 2% gospodarstw domowych) oraz fakt, iż 50% obywateli UE nie potrafi posługiwać się komputerem. Istotne problemy rodzi również brak wykwalifikowanych kadr w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (szacuje się, że w 2015 r. liczba wakatów w przedsiębiorstwach wyniesie ok. 900 tys.), stąd utworzona została polityczna koalicja na rzecz miejsc pracy w sektorze cyfrowym. Ponadto na popularności zyskuje handel elektroniczny (45% konsumentów), ale tylko w odniesieniu do transakcji krajowych, gdyż odsetek osób kupujących za granicą jest bardzo niski. Badanie wskazuje na wzrost wykorzystania e-administracji (87% przedsiębiorstw i 44% osób prywatnych). Nakłady finansowe na cyfryzację wzrosły do poziomu 6,9 mld euro i tym samym nie osiągnęły założonego poziomu.

Jednolity Rynek Cyfrowy nie został jeszcze w pełni osiągnięty, a realizacja wszystkich założonych w agendzie cyfrowej celów niewątpliwie wymaga dłuższej perspektywy czasowej. Należy zauważyć, że z perspektywy trzech lat obowiązywania Europejska Agenda Cyfrowa posiada znaczący wpływ na zmiany w dotychczas obowiązujących aktach prawa wtórnego Unii Europejskiej. Konieczne są jednakże dalsze zmiany w uregulowaniach prawa unijnego np. dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w sieci, a w ślad za nimi musi iść efektywna harmonizacja uregulowań prawa krajowego oraz przegląd ustawodawstw w kontekście zmieniających się realiów życia gospodarczego oraz postępu technicznego.

BIBLIOGRAFIA:

1. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Europejska Agenda Cyfrowa, COM (2010) 245 final. (zwana dalej: Europejska Agenda Cyfrowa).
2. EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, COM (2010) 2020.
3. Europejska Agenda Cyfrowa, s. 4.
4. por. Piotr Wąglowski, Korzyści, koszty, szanse i zagrożenia dla Polski i polskich obywateli płynące z dokumentu Europejska Agenda Cyfrowa, ze zwróceniem szczególnej uwagi na kwestie praw, wolności i obowiązków internautów, a także szacowanych kosztów wdrażania postulowanych w EAC rozwiązań i osiągnięcie założonych celów (kontekst społeczny), opinia z dnia 18 lutego 2013 r., www.sejm.gov.pl/opinie; ww.vagla.pl
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/98/WE z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, Dz. Urz. UE L 345/90.
6. Bariery te zostały wyszczególnione w Komunikacie Komisji w sprawie transgranicznego han-

dlu konsumenckiego w Europie, COM (2009) s. 557.

7. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/110/WE z dnia 16 września 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje pieniądza elektronicznego oraz nadzoru ostrożnościowego nad ich działalnością, zmieniająca dyrektywy 2005/60/WE i 2006/48/WE oraz uchylająca dyrektywę 2000/46/WE, Dz.Urz.UE L 267/7.

8. Dyrektywa Rady 2010/88/UE z dnia 7 grudnia 2010 r. zmieniająca dyrektywę 2006/112/WE dotyczącą wspólnego systemu podatku od wartości dodanej w zakresie okresu obowiązywania minimalnej stawki podstawowej, Dz.Urz. UE L 326/1.

9. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/31/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym), Dz. Uz. UE L178/1.

10. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/29/WE z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych) Dz. Urz. UE 149/22.

11. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65/WE z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę rady 90/619/WE oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE, Dz. Urz. UE L271/16.

12. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 201/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/11/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, Dz. Urz. L 304/64.

13. Biała Księga „Modernizacja normalizacji technologii informacyjno-komunikacyjnych w UE. Droga naprzód”, COM (2009) 324.

14. Program „Rozwiązania interoperacyjne dla europejskich administracji publicznych (ISA)”, Dz.Urz.. UE L 260, s. 20.

15. COM (2009) 149.

16. COM (2010) 171.

17. Wytoczne wspólnotowe w sprawie stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w odniesieniu do szybkiego wdrażania sieci szerokopasmowych (Dz. Urz. UE C 235 z 30.09.2009, s.7).

18. Wydatki UE na badania i rozwój w technologiach informacyjno-komunikacyjnych wynoszą ok. 37 mld Euro (dane Eurostat z 2007 r.), cytowane za: Europejska Agenda Cyfrowa, s.26.

19. Strategia na rzecz badań i rozwoju oraz innowacji w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych w Europie: Podnoszenie poprzeczki, COM (2009) 116.

20. W latach 2011-2013 Komisja Unii Europejskiej współfinansuje pięć nowych działań w zakresie badań przedkomercyjnych z udziałem państw członkowskich, cytowane za: Europejska Agenda Cyfrowa, s.27.

21. W latach 2011-2013 Komisja Unii Europejskiej wspiera sześć partnerstw publiczno-prywatnych w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach 7 Programu Ramowego, finansując łącznie badania o wartości 1 mld euro i wykorzystując 2 mld euro z funduszy prywatnych, cytowane za: Europejska Agenda Cyfrowa, s.27.

22. Decyzja nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass).

23. Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy, COM (2008) 868; E-umiejętności na XXI wiek, COM (2007) 496.

24. por. Wstępna Analiza Europejskiej Agendy Cyfrowej dokonana przez Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji, www.piit.org.pl/Analiza_Agendy_Cyfrowej_opinia.

25. www.ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard oraz Sprawozdanie z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w czerwcu 2013 r., nr 65/2013, www.senat.gov.pl